

Рямзіна Аліна Юріївна,
кандидат юридичних наук,
науковий співробітник ДНДІ МВС України,
м. Київ, Україна,
ORCID ID 0000-0002-6250-5296

ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО НАД КРОВНИМИ РОДИЧАМИ: КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИ ЗЛОЧИНЦЯ

У статті досліджується домашнє насильство саме над кровними родичами з огляду на потребу у підвищеному рівні запобігання, виявлення і протидії домашнього насильства над кровними родичами, ніж над одним з подружжя чи колишнього подружжя.

Розглянуто і проаналізовано особу злочинця, що вчиняє домашнє насильство над кровними родичами, за біологічними, психологічними та соціальними ознаками. Виявлено типові характеристики особи злочинця досліджуваних злочинів та надано відповідні висновки на їх основі.

Ключові слова: домашнє насильство над кровними родичами, кримінологічна характеристика особи злочинця, запобігання домашньому насильству.

Стаття 3 Конституції України визнає людину, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпеку найвищою соціальною цінністю [1].

Безпека людини підпадає під загрозу навіть у найменших осередках суспільства – сім'ях, під час вчинення злочинів, у тому числі домашнього насильства. Саме тому протидія домашньому насильству в Україні протягом останніх років сягнула значного рівня. Проте, зважаючи на сумну статистику збільшення кількості злочинів у сфері домашнього насильства, особливо під час загальнодержавного карантину, пов'язаного з пандемією коронавірусу [2], а також з огляду на думку вчених та юристів-практиків щодо необхідності вдосконалення законодавства в досліджуваній сфері та встановлення нових засобів протидії, виявлення та запобігання домашньому насильству, існує потреба в подальших дослідженнях протидії домашньому насильству.

Актуальні проблеми домашнього насильства були досліджені у наукових працях Лесько Н.В., Ткаленко О.М., Вознюк А.А., Христової Г.О., Остапенка О.І., Дудорова О.О., Хавронюк М.І., Харитонової О.В., Старчук О.В. Легенької М.М. та ін.

З метою детального аналізу особи злочинця в досліджуваних злочинах вбачається за необхідне розрізняти домашнє насильство між подружжям чи колишнім подружжям, або будь-якими іншими суб'єктами, які не є кровними родичами; та домашнє насильство між кровними родичами, з огляду на більшу

потребу у запобіганні домашнього насильства між кровними родичами, адже в більшості випадків домашнє насильство між подружжям можна припинити шляхом розлучення, хоча залежно від ситуації, звичайно, це не завжди вдається. Домашнє насильство між кровними родичами у такий формальний спосіб припинити видається взагалі неможливим. Тому на потребу запобігання домашньому насильству над кровними родичами потрібно звертати особливу увагу. Крім того, латентність злочинів щодо домашнього насильства над кровними родичами значно вища, ніж між подружжям, оскільки вкрай рідко батьки/дідусі/бабусі подають заяви про вчинення домашнього насильства стосовно них їхніми дітьми/онуками.

Мета статті – детальне дослідження та аналіз особи злочинця, який вчиняє домашнє насильство над кровними родичами, з подальшою можливістю виявлення потенційних злочинців та запобігання вчиненню досліджуваних злочинів.

Кримінальний кодекс України у ст. 126-1 визначає домашнє насильство як умисне систематичне вчинення фізичного, психологічного або економічного насильства щодо подружжя чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах, що призводить до фізичних або психологічних страждань, розладів здоров'я, втрати працездатності, емоційної залежності або погіршення якості життя потерпілої особи [3].

Ст. 3 Закону України “Про запобігання та протидію домашньому насильству” від 07 грудня 2017 року поширює законодавство про запобігання та протидію домашньому насильству незалежно від факту спільного проживання на подружжя, колишнє подружжя; наречених; матір (батька) або дітей одного з подружжя (колишнього подружжя) та іншого з подружжя (колишнього подружжя); осіб, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у шлюбі між собою, їхніх батьків та дітей; осіб, які мають спільну дитину (дітей), батьків (матір, батька) і дитину (дітей); діда (бабу) та онука (онучку); прадіда (прабабу) та правнука (правнучку); вітчима (мачуху) та пасинка (падчерку); рідних братів і сестер; інших родичів: дядька (тітку) та племінника (племінницю), двоюрідних братів і сестер, двоюрідного діда (бабу) та двоюрідного онука (онучку); дітей подружжя, колишнього подружжя, наречених, осіб, які мають спільну дитину (дітей), які не є спільними або всиновленими; опікунів, піклувальників, їхніх дітей та осіб, які перебувають (перебували) під опікою, піклуванням; прийомних батьків, батьків-вихователів, патронатних вихователів, їхніх дітей та прийомних дітей, дітей-вихованців, дітей, які проживають (проживали) в сім'ї патронатного вихователя [4].

Дослідивши матеріали правозастосовної практики, а саме судові рішення у формі вироків за злочини, передбачені ст. 126-1 Кримінального кодексу України “Домашнє насильство”, помітно, що переважно суб'єктом злочинів є один з подружжя чи колишнього подружжя. Крім того, досить часто суб'єктом злочину є син по відношенню до матері. Окрім того, трапляються випадки вчинення домашнього насильства іншими суб'єктами, зокрема, батьком-сином/дочкою, онукою-дідусем/бабусею, братом-сестрою, тіткою/дядьком-племінником/племінницею та ін.

Особа злочинця завжди була однією з центральних проблем кримінології. Використовуючи поняття “особа злочинця як особи, яка підлягає кримінальній відповідальності (суб’єкт злочину)”, слід мати на увазі соціально-правову характеристику людини, яка вчинила злочин. Особа злочинця є складним поняттям, що утворюється поєднанням загальносоціологічного поняття “особа” і юридичного – “злочинець” [5, с.129].

Українські вчені О.М. Джужа, С.Ф. Денисов, О.М. Костенко, О.Г. Колб, О.М. Литвинов, Ю.В. Нікітін, В.І. Шахун, А.Й. Міллер вважають, що, будучи різновидом особи взагалі, особа злочинця має як загальні (стать, вік, фах, освіту, соціальний статус тощо), так і специфічні ознаки, котрі детермінують характер і ступінь її суспільної небезпеки. Здебільшого ці ознаки поділяються на такі групи: соціально-демографічні, кримінально-правові, соціально-рольові, морально-психологічні. Вказані групи ознак у своїй сукупності становлять структуру особи злочинця [6, с. 74].

А.П. Закалюк пропонує структуру особи злочинця, що складається з дев’яти блоків (груп) ознак, зокрема: 1) ознаки формування, соціалізації особи (освіта, наявність спеціальності (професії), риси, набуті в батьківській сім’ї, наявність у батьків антисуспільної поведінки, аморальних учинків, алкоголізму, наркоманії, фізичних чи психічних вад, характер занять у вільний час, культурні потреби, інтереси, способи їх задоволення); 2) ознаки соціального статусу та соціальних ролей (соціальне становище, рід занять, характер виробництва (навчання), сімейний стан, наявність дітей, соціальні житлові умови, їх придатність для нормального проживання); 3) безпосередні ознаки спрямованості особистості (потреби, інтереси, соціальні цінності в основних сферах життєдіяльності); 4) демографічні ознаки, що мають соціальне і психологічне значення (стать, вік); 5) психофізіологічні особливості (реакції адаптації, моторики, тип вищої нервової діяльності, особливості темпераменту, мислення, психофізіологічні риси, що мають генетичне походження); 6) показники фізичного здоров’я; 7) показники психічного здоров’я; 8) індивідуальні психологічні риси; 9) ознаки, пов’язані із вчиненням особою злочину [7, с. 258–262], [5, с. 135–137].

На думку М.В. Салтевського, характеристика особи злочинця повинна надавати опис людини як соціально-біологічної системи, властивості та ознаки якої відображуються в матеріальному середовищі й використовуються для розслідування злочинів [8, с. 101]. До таких властивостей людини належать: фізичні, біологічні і соціальні. Крім того, В.Ю. Шепітько дійшов висновку, що особа злочинця включає в себе відомості демографічного характеру, деякі моральні якості та психологічні особливості [9, с. 258].

Більшість правників виділяють такі елементи характеристики особи злочинця: соціальні – соціальне положення, освіта, національність, сімейний стан, професія; психологічні – світогляд, переконання, навички, звички, емоції, відчуття, темперамент тощо; фізіологічні – анатомічні і функціональні ознаки, біохімічні особливості крові, слини тощо [10, с. 5]. До соціально-демографічних ознак належать вік, освіта, соціальний стан і рід занять, сімейний стан, належність до

міського або сільського населення (матеріальне становище, житлові умови) та деякі інші дані [11, с. 83].

Як убачається з наведених підходів, до біологічних (фізіологічних) ознак характеристики особи злочинця належать вік, стать, анатомічні і функціональні ознаки, наявність інвалідності.

До психологічних ознак належать темперамент, характер, звички, у тому числі шкідливі, навички, емоції, відчуття, світогляд.

До соціальних ознак належать освіта, національність, сімейний стан, професія, місце проживання, соціальне положення, належність до міського або сільського населення.

Для написання статті проведено аналіз судових рішень у формі вироків судів першої інстанції за злочини, що кваліфікуються за ст. 126-1 Кримінального кодексу України “Домашнє насильство” на території України за 2020 рік, у яких суб’єктами злочину виступають кровні родичі, а саме син/ дочка стосовно батька/ матері та навпаки, а також онуки стосовно бабусь/ дідусів і навпаки. З Єдиного державного реєстру судових рішень [12] було опрацьовано 60 вироків за ст. 126-1 Кримінального кодексу України за 2020 рік поспіль за ключовими словами “мати”, “батько”, “син”, “дочка”, “дід”, “баба”, “онук”, “онучка”, “племінник”, “племінниця”, “брат”, “сестра”. З них домашнє насильство, вчинене сином стосовно матері, становить 40 вироків (66,67 %), батьком стосовно дочки – 6 (10 %), онуком стосовно бабусі – 5 (8,33 %), сином стосовно батька – 2 (3,33 %), дочкою стосовно матері – 2 (3,33 %), батьком стосовно сина – 2 (3,33 %), братом стосовно рідної сестри – 1 (1,67 %), матір’ю стосовно доньки – 1 (1,67 %), дядьком/дідом стосовно племінниці та малолітньої онуки – 1 вирок (1,67 %). Допускається відхилення статистичних даних вироків за ст.126-1 Кримінального кодексу України за 2020 рік, оскільки для дослідження взяті не всі вирок за рік, а перші 60 в Єдиному державному реєстрі судових рішень за вказаними ключовими словами.

Провівши детальний аналіз згаданих судових рішень, простежується така ситуація. У злочинах вчинення домашнього насильства, що вчинялися сином стосовно матері, суб’єкт злочину в переважній більшості випадків характеризується такими ознаками: українець (у 2 випадках – росіянин); громадянин України; із середньою освітою (в 1 випадку наявна вища освіта); переважно неодружений (у 3 випадках – одружений); не працює (у переважній меншості випадків суб’єкт мав місце роботи); раніше не судимий, у меншості випадків наявна попередня судимість; злочин вчинявся у виді психологічного насильства, іноді з погрозами застосування фізичної розправи (у 3 випадках – також економічне насильство); у стані алкогольного сп’яніння.

У злочинах вчинення домашнього насильства, що вчинялися батьком стосовно дочки, суб’єкт злочину у всіх проаналізованих ситуаціях був українець; громадянин України; із середньою освітою; розлучений/ вдівець, у двох випадках одружений, у двох випадках неодружений; у 4 випадках з 6 – непрацюючий (у 1 випадку працював трактористом-машиністом, у 1 – пенсіонер); 5 випадків з 6 – раніше не судимий; 5 випадків з 6 – перебуваючи у стані алкогольного сп’яніння, у одному

ви році зазначено, що коли батько п'яний, частіше відбуваються конфлікти; в усіх випадках вчинялося психологічне насильство.

У злочинах вчинення домашнього насильства, що вчинялися онуком по відношенню до бабусі, суб'єкт злочину у всіх проаналізованих ситуаціях був українець; громадянин України; раніше не судимий; з середньою освітою (базовою середньою/ неповною середньою); у трьох випадках не одружений, в одному – розлучений, в одному вироку – інформація не зазначена; у всіх випадках не працює, в 1 – є особою з інвалідністю III групи; у 1 випадку перебуває на обліку в лікаря-нарколога з приводу алкогольної залежності, хоча злочин був вчинений не в стані алкогольного сп'яніння, у 5 випадках злочин вчинявся у стані алкогольного сп'яніння; в усіх випадках вчинялося психологічне насильство.

У злочинах вчинення домашнього насильства, що вчинялися сином стосовно батька, суб'єкт злочину у всіх проаналізованих ситуаціях був українець; громадянин України; з середньою освітою; неодружений/ розлучений; у 1 випадку зазначено, що офіційно непрацевлаштований, в 1 – працює монтажником; у 1 випадку раніше не судимий, в 1 – раніше двічі судимий за ч. 1 ст. 309 КК України та за ч. 1 ст. 309 КК України, має незняту та непогашену у встановленому порядку судимість; у 1 випадку злочин вчинявся у стані алкогольного сп'яніння і суб'єкт злочину визнав зловживання алкоголем причиною домашнього насильства; у всіх випадках злочин вчинявся у вигляді психологічного насильства з погрозами фізичної розправи.

У злочинах вчинення домашнього насильства, що вчинялися дочкою стосовно матері, суб'єктом злочину була українка та в 1 випадку – уродженка Казахстану; з середньою освітою; незаміжні; працюючі; несудимі; у одному вироку вказано, що злочин та попередні адміністративні правопорушення вчинялися, оскільки дочка систематично пиячить, зловживає алкогольними напоями; у всіх випадках злочин вчинявся у вигляді психологічного насильства з погрозами фізичної розправи.

У злочинах вчинення домашнього насильства, що вчинялися батьком стосовно сина, суб'єктом злочину у всіх проаналізованих ситуаціях був українець; громадянин України; з середньою освітою; одружений/ розлучений; не працюючий; раніше не судимий; проте в одному вироку вказано, що суб'єкт злочину двічі звільнявся від кримінальної відповідальності, зокрема за вчинення кримінальних правопорушень, передбачених ч. 1 ст. 125 та ст. 126-1 КК України, у зв'язку із відмовою потерпілого від обвинувачення та дійовим каяттям. При цьому, усі ці правопорушення стосувалися домашнього насильства стосовно повнолітнього сина. Злочини вчинялися у формі психологічного насильства з погрозами фізичної розправи, у одному випадку у формі фізичного насильства, котре виразилося у нанесенні кулаком правої руки одного удару в обличчя зліва та завданні одного удару кулаком правої руки в обличчя справа та призвело до фізичних страждань потерпілого із заподіянням йому легкого тілесного ушкодження; а також психологічного насильства.

У злочині вчинення домашнього насильства, що вчинявся братом стосовно рідної сестри, суб'єктом злочину був українець; громадянин України; одружений;

відомості про освіту в судовому рішенні відсутні; непрацюючий; раніше не судимий; злочин вчинявся в стані алкогольного сп'яніння у вигляді психологічного та фізичного насильства.

У злочині вчинення домашнього насильства, що вчинявся матір'ю стосовно доньки, суб'єктом злочину була українка; громадянка України; з вищою освітою; розлучена; офіційно не працевлаштована; раніше не судима; злочин вчинявся в стані сильного алкогольного сп'яніння. При цьому обвинувачена, вчиняючи психологічне насильство, погрожувала фізичною розправою та можливим з'валтуванням знайомими обвинуваченої чоловіками.

У злочині вчинення домашнього насильства, що вчинявся дідом стосовно племінниці та малолітньої онуки, суб'єктом злочину був українець; громадянин України; із неповною середньою освітою; пенсіонер; неодружений; раніше не судимий; вчиняв психологічне насильство у стані алкогольного сп'яніння.

Провівши детальний аналіз вироків судів першої інстанції за ст. 126-1 Кримінального кодексу України на території України за 2020 рік, узятих з Єдиного державного реєстру судових рішень у кількості 60 судових рішень, можна охарактеризувати особу злочинця, який вчиняє домашнє насильство стосовно кровних родичів, такими ознаками: громадянин України, українець, переважно чоловічої статі, переважно не перебуває у шлюбних відносинах (неодружений/ розлучений), із середньою освітою, переважно не працюючий, іноді особа злочинця характеризується наявністю судимості, у переважній більшості випадків злочини вчинялися у формі психологічного насильства, часто із застосуванням погроз фізичної розправи. Про вчинення економічного насильства йдеться лише у 3 проаналізованих вироків.

Серед всіх проаналізованих судових рішень лише в 2 випадках суб'єкт злочину мав вищу освіту, в решті випадків наявна середня освіта. Тому є потреба у проведенні освітніх програм у закладах середньої освіти щодо розпізнавання, протидії домашньому насильству та пояснення негативних наслідків вчинення домашнього насильства для потенційного злочинця.

Майже у всіх проаналізованих випадках домашнє насильство між кровними родичами вчинялося в стані алкогольного сп'яніння. У тексті судових рішень описуються ситуації постійного, систематичного вживання алкогольних напоїв суб'єктами злочину та навіть йдеться про визнання суб'єктом злочину вживання алкогольних напоїв причиною вчинення домашнього насильства. Тому існує нагальна потреба у постановці на облік нарколога за рішенням суду та примусовому лікуванні від алкогольної залежності осіб, які систематично вчиняють домашнє насильство у стані алкогольного сп'яніння.

Хоча Україна і здійснює кроки до запобігання домашньому насильству, необхідно й надалі приділяти значну увагу запобігання, виявленню та припиненню вчинення домашнього насильства, у тому числі звертаючи увагу не лише на домашнє насильство між подружжям чи колишнім подружжям, а й на насильство між кровними родичами з огляду на високий рівень латентності цих злочинів та неможливість припинити родинні відносини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. На початку 2020 року в Києві зафіксували понад 22 тисячі звернень щодо домашнього насильства. URL: <https://kyiv.media/news/na-pochatku-2020-roku-v-kyuevi-zafiksuvaly-ponad-22-tysyachi-zvernen-shhodo-domashnogo-nasylstva> (дата звернення: 10.11.2020).
3. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25–26. Ст. 131.
4. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2018. № 5. Ст. 35.
5. Кримінологія: підручник / за заг. ред. Ю. В. Нікітіна, С. Ф. Денисова, Є. Л. Стрельцова. Харків: Право, 2018. 415 с.
6. Кримінологія: підручник / за заг. ред. О. М. Джужі. Київ : Юрінком Інтер, 2002. 416 с.
7. *Закалюк А.П.* Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: у 3 кн. Кн. 1: Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки. Київ: Ін Юре, 2007. 424 с.
8. *Салтєвський М.В.* Криміналістика (у сучасному вигляді): підручник. Київ: Кондор, 2005. 588 с.
9. *Шепитко В.Ю.* Криміналістика: курс лекцій. Харків: Одиссей, 2005. 368 с.
10. *Алауханов Е.* Кримінологія: учебник. Алматы, 2008. 429 с.
11. *Бішевцев О.В., Романенко Т.В.* Особа злочинця як елемент криміналістичної характеристики шахрайств, що вчиняються в мережі інтернет. Вісник кримінального судочинства. 2016. № 1/2016. С. 81–87.
12. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua>. (дата звернення: 10.11.2020).

REFERENCES

1. Constitution of Ukraine of June 28, 1996 No 254k / 96-VR. Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine. 1996. No 30. Art. 141 [in Ukrainian].
2. Na pochatku 2020 roku v Kyievi zafiksuvaly ponad 22 tysiachi zvernen shhodo domashnoho nasylstva. At the beginning of 2020, more than 22,000 complaints of domestic violence were recorded in Kyiv. URL: <https://kyiv.media/news/na-pochatku-2020-roku-v-kyuevi-zafiksuvaly-ponad-22-tysyachi-zvernen-shhodo-domashnogo-nasylstva> (Date of Application: 10.11.2020) [in Ukrainian].
3. Criminal Code of Ukraine: Law of Ukraine of April 5, 2001 No 2341-III. Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine. 2001. No 25–26. Art. 131 [in Ukrainian].
4. On Prevention and Counteraction to Domestic Violence: Law of Ukraine of December 7, 2017. No 2229-VIII. Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine. 2018. No 5. Art. 35 [in Ukrainian].
5. Kryminolohiia: Criminology: a textbook / for general. ed. Yu.V. Nikitin, S.F. Denisov, E.L. Streltsov. Kharkiv: Pravo, 2018. 415 p. [in Ukrainian].
6. Kryminolohiia. Criminology: a textbook / for general. ed. OM Dzhuzhi. Kyiv: Yurinkom Inter, 2002. 416 p. [in Ukrainian].
7. *Zakaliuk, A.P.* (2007) Kurs suchasnoi ukrainskoi kryminolohii: teoriia i praktyka “Course of Modern Ukrainian Criminology: Theory and Practice”: in 3 books. Book 1: Theoretical Principles and History of Ukrainian Criminological Science. Kyiv: In Yure. 424 p. [in Ukrainian].
8. *Saltevskiyi, M.V.* (2005) Kryminalistyka (u suchasnomu vyhliadi). Forensics (in its modern form): a textbook. Kyiv: Condor. 588 p. [in Ukrainian].
9. *Shepytko, V.Yu.* (2005) Krymynalystyka. Forensics: a course of lectures. Kharkiv: Odyssey, 368 p. [in Ukrainian].
10. *Alaukhanov, E.* (2008) Krymynolohiia. Criminology: a textbook. Almaty. 429 p. [in Russian].
11. *Byshevets, O.V., Romanenko, T.V.* (2016) Osoba zlochyntsia yak element kryminalistychnoi kharakterystyky shakhraistv, shcho vchyniautsia v merezhi internet. “The Identity of the Offender As an Element of the Forensic Characterization of Fraud Committed on the Internet”. Bulletin of Criminal Proceedings 1/2016, 81–87 [in Ukrainian].
12. Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen. Unified state register of court decisions. URL: <https://reyestr.court.gov.ua>. (Date of Application: 10.11.2020) [in Ukrainian].

Riamzina Alina,
Cand. Sci. (Law),
Research Officer of the State Research Institute MIA Ukraine,
Kyiv, Ukraine,
ORCID ID 0000-0002-6250-5296

DOMESTIC VIOLENCE OVER BLOOD RELATIVES: CRIMINOLOGICAL CHARACTERISTICS OF THE OFFENDER

In 2020, a national quarantine related to the Covid-19 coronavirus pandemic was introduced in Ukraine, as a result of which people were left at home alone with their families for a long time. This has led to more cases of domestic crime, including domestic violence. Thus, since the beginning of 2020, the police and the Kyiv City Center for Gender Equality, Counteraction and Prevention of Violence have received 22,688 complaints about domestic violence.

In order to carry out more thorough research, there is a need to divide the crimes of domestic violence on the basis of the subject of the crime into domestic violence committed against the spouse (former spouse) and domestic violence committed against blood relatives. Paper examines domestic violence against blood relatives in view of the need for an increased level of prevention, detection and counteraction to domestic violence against blood relatives than against one spouse or ex-spouse, as marital relations can be terminated, and at the same time stop domestic violence, in contrast to blood kinship, which can not be stopped. In addition, the crimes under investigation have a high level of latency, as it is extremely rare for a victim to apply to law enforcement agencies to report the crime to a close relative.

The identity of a criminal who commits domestic violence against blood relatives is considered and analyzed on biological, psychological and social grounds. In order to conduct the study, 60 court decisions were made in the form of sentences under Art. 126-1 of the Criminal Code of Ukraine, adopted by the courts of first instance in Ukraine during 2020, on the basis of the subject of the crime – a person who is a blood relative of the victim (father / mother – son / daughter, grandfather / grandmother – grandson / granddaughter, brother – sister, aunt / uncle – niece / nephew). Typical characteristics of the person of the criminal of investigated crimes are revealed and the corresponding conclusions on their basis are given.

Keywords: domestic violence against blood relatives, criminological characteristics of the offender, prevention of domestic violence.

Отримано 25.11.2020